

TÜRKİYE DEMOKRASİ GÜÇLERİYLE
DAYANIŞMA KOMİTESİ MERKEZİ BÜROSU
33, rue de la Grange aux Belles
75010 Paris

DAYANIŞMA KOMİTELERİNE

Değerli Arkadaşlar,

Merkezi Dayanışma Komitemiz, Genel Af Kampanyasının sonuçlarını değerlendirerek, yurtdışında, çeşitli ülkelere bulunan dayanışma komiteleri ve dayanışma hareketlerinin 1984 yılı sonuna dek genel af kampanyası ve onun politik sonuçları temel alınarak ele alınacak konuları saptadı.

Ele alınacak konulara ilişkin düzenlenmiş bir raporu sizlere iletiyoruz. Raporda belirtilen:

1. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine ilişkin çalışmalar merkezi olarak yapılacaktır. Bu konuda ilgili konulara ilişkin raporlar Merkezi Dayanışma Komitemizce hazırlattırılacaktır. Yalnız, dayanışma komitelerimizin, buldukları ülkelere, ilgili konularda görev verilecek, konulara yatkın kişiler konusunda öneride bulunmalarında yarar vardır.

2. Adopsi konusunda ve yılbaşında çocuklara hediye gönderme konusunda adreslerin tespiti ve bunların ülkelere koordineli dağılımı merkezi hedeflenmiştir. Bundan amaç kimi ülkelere adres tespit edebilme olanaklarının bir diğer ülkeye göre daha fazla olabilme, bunun yanında yeterli adres temin edilemeyen kimi ülkelere ise adopsi ve hediye gönderme potansiyelinin varlığına rağmen iyi değerlendirilemeye olasıdır.

Merkezi Dayanışma Komitemiz olanaklar içerisinde her iki konu için adres tespitine gidecektir. Ancak, ülkelerdeki dayanışma komitelerimiz de adres tespiti konusunda seferber olmalıdırlar. Ve temin ettikleri adresleri dayanışma merkezine iletmelidirler.

3. Çocuklara ilişkin kampanyada kullanılacak propoganda materyelleri merkezi olarak dayanışma komitemiz tarafından birer örnek Türkçe olarak sizlere iletilecektir. Bunların bulunduğunuz ülkenin dilinde çevirisi, çoğaltılması ve basımı, ülke dayanışma komitelerince gerçekleştirilecektir.

Dilgi edinmeniz dileğiyle dostça selamlar.

Paris, 16 Temmuz 1984

Türkiye Demokrasi Güçleriyle Dayanışma
Komitesi Merkezi Bürosu

Ek: 1. sayfalık rapor

GENEL AF KAMPANYASI, SONUÇLARI, BAZI ÖNERİLER

"Genel Af:Tüm Politik Tutuklulara Özgürlük" belgisi altında yürütülen kampanya özellikle yurtdışı dayanışma hareketi açısından 7-11 Mayıs günleri Avrupa Konseyi toplantısı sırasındaki etkinliklerle tepe noktasına ulaştı.

Tüm politik tutukluların özgürlüğünü hedefleyen genel af kampanyasının, Strasbourg eyleminden sonra politik sonuçları da hedeflenerek dayanışma hareketlerine bu temelde yapacakları işlere ilişkin yeni görevler koymak, yeni perspektifler göstermek zorunludur. Bunun için **DAYANIŞMA KOMİTESİ** son toplantısında konuyu tartışmış, Genel Af:Tüm Politik Tutuklulara Özgürlük kampanyası temel alınarak bazı tespitlerle birlikte dayanışma komitelerinin ve dayanışma hareketinin aşağıda belirtilen noktalarda kampanyalar sürdürmeleri ve örgütlemelerinin olanaklı olduğu sonucuna varmıştır.

Ülke içinde ve dışında bugün Türkiye'de politik tutukluların özgürlüğü temelinde oluşmuş bir kamuoyu vardır. Oluşan bu kamuoyu içerde ve dışarda yeni kampanyalarla sürekli sıcak tutulmalı ve duyarlılığı yükseltilmelidir. Genel af, politik tutuklulara özgürlük temel belge olarak kalmakla birlikte somut olarak yine kimi isimler uluslararası kamuoyunda öne çıkartılmalı ve bunlara yenileri eklenerek sürdürülmelidir. Yine, bunların yanısıra kimi davalara ve mesleklere göre de dayanışma örgütlenmelidir. Örneğin: yazarlar, ressamlar, sanatçılar, avukatlar, doktorlar, mimar-mühendisler, öğretmenler, sendikacılar, kadınlar, gençler vb. Bu türden dayanışma etkinlikleri de uluslararası kamuoyunu duyarlı bulundurmaya ve meslektaşlarıyla somut dayanışmayı getirecektir. Ayrıca kamuoyunda ülkedeki politik tutukluların somutlanması sağlanacaktır.

Bu kampanyalara ilişkin örgütlenme yöntemi içerisinde öne çıkarılacak kimi isimler, olanaklı ise diğer politik hareketlerle birlikte saptanabilir. Bizim dayanışma komitelerimiz bu tür örgütlenmenin yabancıları değildir. Var olan ilişkileriyle genel af kampanyasını burayardan yükseltebilirler. Ayrıca ülkede legal faaliyetlerini sürdüren çeşitli meslek örgütlerinden, çok sınırlı da olsa, kendi meslek guruplarına ilişkin, 12 Eylül sonrası içeren gözaltı, tutuklu, açılmış dava sayısı, işten uzaklaştırma vb istatistikleri, rakamlara dayalı açıklamalar yapmaları da hedeflenmelidir.

Bunlar kampanyanın yan destekleri olacaktır. Genel af temelinde, insan hakları temelinde uluslararası platformlarda bu veriler kullanılabilir. Mesleklere göre dayanışma örgütlenmede de bu veriler yararlı olacaktır. Bu kampanyalarda öne çıkarılacak isimlerin uluslararası kamuoyunda lanse edilirken özgeçmişleri, meslekleri-sanatları alanındaki çalışmalarını ile ilgili yanlar bilinmelidir.

Bir taraftan genel af; politik tutuklulara özgürlük kampanyası sürerken, bazı basın organlarında MHP ve yan örgütleri hakkında açılan davalarda faşistlerin, ileride bir "af" düşünülerek, TCK'nın Anayasa'nın 14. Maddesi (devlet aleyhine işlenmiş suçlar, kapsamı dışında bıraktığı maddelerden mahkum edildikleri haberleri yer almaktadır. Bu konu hukukçularımızca incelenmektedir.

Bugün cezaevlerinde tutukluların yaptıkları kimi hatıra eşyaları ve kimi eser ve yayınlar ve benzeri-onları hatırlatacak bir türden eşyalardan oluşan bir sergi düzenlenerek Paris Avrupa ülkelerinde programlı olarak örgütlenmesi ~~de~~ hedeflenecektir.

Bu tür olanakların değerlendirilmesi propoganda olanaklarının yanında tutuklu ve tutuklu ailelerine maddi destek sağlama olanaklarını da açacaktır.

Hapishanelerde açlık grevleri sonucu ölüm olayları

Hapishanelerde insanlık dışı uygulamalar devam ediyor. Açlık grevleri sonucu ölüm olayları meydana geliyor. Bu olaylardan ulusal ve uluslararası kamuoyunu bilgilendirmenin yanı sıra somut olarak ölen insanların isim-fotoğrafları-yaşları-ne kadar süredir tutuklu olduğu-yargılandığı dava vb bilgilerle gelişmeleri daha çarpıcı hale getirmek ve dayanışma hareketinde, içeride ve dışarıda kamuoyunda etkin sergilemek-protesto seslerini yükseltmek; açlık grevleri sonucu yaşamını yitirenin mensup olduğu siyasetle dayanışma hareketi alanında ilkelerimizin ve yöntemlerimizin uyduğu noktalarda ortak kamuoyu oluşturma-protesto eylemleri örgütlemek olanakları aranmalıdır. Dayanışma komiteleri bu tür olaylar karşısında sağlıklı bilgiler derleyerek seri hareket edebilmelidirler.

Dayanışma komiteleri bu tür konulara, özellikle batı kamuoyunu seri ve ayrıntılı bilgilendirmede her ülkenin kendi dilinde çıkan ve özellikle haber ajanslarının ilk haberi verişte değinmediği ayrıntıları haberleştirecek bir "dayanışma ajansı veya bülteni"ni çıkarmayı gerçekleştirmelidirler. Bu konuda mükemmeliyetçilik aranmamalı, haberin olanakları içerisinde, yukarıda değindiğimiz ilk ayrıntılardan derlenebilenlerde haber yapılarak, o ülke kamuoyunu oluşturabilen basın-yayın, radyo-TV, parti, sendika ve diğer benzeri kuruluş ve kişilere tek sayfa olsa da iletilmesi hedef olarak alınmalıdır.

Açlık grevleri sonucu meydana gelen ölüm olaylarını protesto etmek ve çeşitli etkinlikler göstermek için her ülkedeki dayanışma komitelerinin, her ülke komitesinde, ülke halkının tepkisini deyiş, ilgisini ve giderek sempatisini çekecek biçimde bulup geliştirilmelidir.

Aydınlar Bildirisi Üzerine

Ülkemizde bilim-sanat-yazın alanındaki 1256 insanın "Demokrasiye ilişkin gözlemler ve istekler" adını taşıyan bildirisine destek olarak dayanışma komitelerimizde etkin destekimizde kampanyaları örgütlemenin için girdiler ve özellikle yurt dışında tanınmış sanatçı-yazar-bilim adamı ve politikacıdan imzaların alınmasında etkin görev yürüttüler.

Şimdi Aydınlar Bildirisi olayına ilişkin gelişmeler burada kalmamalıdır. Özellikle aydınlar bildirisinin diğer sınıf ve katmanlarca sarılması, orijinali için geniş, destekle imzacılara mektuplar örgütlenmelidir. Özellikle işçilerden ve diğer katmanlardan demokrat kişiden imzacılar için bulunabilecek kişilere istedikleri biçimde destek mektupları yazmaları propaganda edilmelidir.

Mektuplar imzacıların adresleri bilinmiyorsa doğrudan adreslerine, eğer bilinmiyorsa Cumhuriyet gazetesi, Nokta dergisine gönderilmelidir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi

5 şikayetçi ülkenin başvurusunun gelişimi ve Türkiye'nin Avrupa Konseyi İnsan Hakları Mahkemesindeki durumu yakından izlenmelidir. Olanaklar içerisinde bu davaya müdahil katılmanın yolları araştırmamalıdır. Geçmişte Türkiye Cumhuriyeti'nin Konvansiyonun bazı maddelerini onaylamaması sonucu TC vatandaşlarının bireyler olarak sözü geçen mahkemede dava açma yetkisi bulunmamaktadır. Bununla beraber bazı yollar yine de zorlanmalı ve denenmelidir. Bu yasal yollardan sonuç alınmasa bile çeşitli başvuru ve belgeler bilgilendirme ve propaganda açısından yararlı olacaktır. Örneğin 12 Eylül sonrası işkence görmüş veya bir yakınını işkenceye yitirmiş kişilerin ve insan hakları ve Konvansiyonun statüsü ile bağdaşmadığından hareketle 12 Eylül sonrası TC vatandaşlığından atılanların başvuruları hedeflenmelidir.

Ayrıca Konvansiyonun gündeminde olan aşağıdaki konularda Türkiye'deki gelişmeler üzerine raporlar nazırlanarak davayla ilişkin kişilere, başvuru belgeleri gönderilmeli ve eklenmelidir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi davayı Konvansiyonun şu maddelerini gözönüne alarak inceleyecektir.

Madde 2: Herkese yaşam hakkı

Madde 3: İşkencenin, insan onurunu kırıcı ya da insanlık dışı kötü davranış ve cezaların yasak olması.

Madde 4: Angaryanın, mecburi çalışmanın yasak olması

Madde 5: Herkese güvenlik ve özgürlük hakkı

Madde 6: Özgür ve tarafsız bir mahkeme önünde, yasalar önünde eşitlik ilkesine göre ve normal bir zamana içinde herkese ~~mahkeme~~ ^{Yargı} hakkı

Madde 8: Herkese yazışma, ikamet ve özel aile yaşamının dokunulmazlığı hakkı

Madde 9: Din, inanç ve düşünce özgürlüğü

Madde 10: Düşüncelerini özgürce dile getirme hakkı

Madde 11: Dernek kurma ve toplantı yapma özgürlüğü

Madde 13: Ulusal bir kurum önünde herkese görüş bildirme hakkı

Madde 14: Belli bir hakkın herkes için eşit bir biçimde geçerli olması

Ek Maddeler:

Ek Madde 2: Özgür öğrenim hakkı

Ek madde 3: Özgür seçme ve seçilme hakkı

ADOPSI

Adopsi sözcüğü sözlük anlamında "benimseme, sanıp çıkma, evlat edinme" anlamına gelmektedir. Uluslararası dayanışma hareketinde yerleşmiş anlamıyla ise herhangi bir tutukluya ve tutuklu ailesine maddi veya manevi olarak sanıp çıkma anlamında kullanılmaktadır.

Bugün kimi insan nakıları örgütleri veya tutuklunun mesleğine bağlı olarak paralel meslek örgütleri adopsi etme kararı alabiliyorlar. Moral açıdan adopsi olarak benimsenen bu yaklaşım dana çok kamuoyunda tanınan, aydın ve çevrelerden oluşuyor. Bu tutuklu ailesinden çok, o tutuklunun serbest bırakılması, özel bilgi toplanması, haberleşme ve özel olarak o kişiye ilişkin durumu yakından takip ve biçimde olabiliyor. Elbette ailesi ile haberleşiliyor, zaman zaman da para yarımı yapılıyor.

Örneğin Amnesty International'ın Paris davasından 2 gazeteciye adopsi etme kararı veya Belçika Ressamlar örgütünün Orhan Taylan'ı adopsi etme kararı gibi. Bu hangi davada hangi isimler one çıkacak sorusuna da bir yanıt olabilir. Ne ki bu adopsiler adopsi eden örgütlerin gücüne de bağlı olarak çok sınırlı ve lokal kalmakta, yerel dayanışma hareketlerinden kopuk yürümektedir. Burada daha önce de değindiğimiz gibi moral açıdan etkisi olup maddi yönden katkı ya niç olmamakta olsa bile çok sınırlı düzeyde kalmaktadır. Genel olarak tutukluların ve tutuklu ailelerinin adopsi meselesinde ise şili ve Yunanistan deneylerinden sonuçlar çıkartmak olanaklıdır. Burada adopsi edilenlerin ünlü kişiler olması değil gerçekten maddi dayanışmaya ihtiyaç göstermesi önemlidir. Pek çok ülkede olduğu gibi doğrudan napishanelere ve tutuklulara para yardımı zor yapılmaktadır. O zaman; tutuklunun adı soyadı, bulunduğu napishane, ailesinin durumu ve adresi biçiminde bir liste hazırlanmakta, bu listeye göre bir dağıtım yapılmaktadır. Burada ailesinin durumu denilirken evli-bekar olması, mesleği, kaç çocuğu olduğu, ailede çalışan olup olmaması, hangi davadan yargılandığı vb sosyal durumu öne alınıyor. Bu çok uzun bir enformasyonu içermiyor, 3-4 cümle yeterli. Burada önemli olan eğer adopsi bir sendika tarafından yapılacaksa veya sendikanın bir şubesi söz konusu ise kişinin sendika davasından yargılanıyor olması, öğretmen sendikası tarafından yapılıyorsa öğretmen olması. Kocasını herhangi bir davadan yargılanıyor ise eşinin, örneğin bir kadın örgütü üyesi olarak gösterilmesi gibi.

Adopsi bir aile ve birkaç aile tarafından birleşilerek yapılabiliyor. Veya üniversitede oluşturulan bir grup bir aileye her ay düzenli bir para göndermeyi üstleniyor. Bir sendika veya şubesi kararı alabiliyor. Adopsiye bağlı çalışma gurupları da oluşturuluyor, bunlar el işi vb satarak bu ailelere yardımcı oluyorlar.

Adopsilerde seçilen aile, para rayı gönderen kişi-kuruluş arasında asgari bir haberleşme sağlanıyor. Örneğin mektupla parayı aldığını yazıyor. Bu paranın yerine ulaşmış olmadığını denetlemek için ülkeye Avrupa'dan insanlar bile gidebiliyor. Paranın gönderilmesinde kullanılan yöntem isme havi çek. Dolayısıyla para sadece gönderilen tarafından çekiliyor, cunta el koyamıyor. Paranın alınmasında sorun çıkarsa söz konusu aileve onu destekleyen kuruluşlar protesto ediyor, propoganda olanağı doğuyor. Bu arada yabancı kuruluşların parayı Türkiyeli örgütlere verip kendilerinin bu paranın nereye gittiğini bilmemesi toplanılan paranın ve dayanışma hareketinin güvenilirliği ve yığınsallığı açısından sorun yaratıyor.

Avrupalı bugüne dek yaptığı yardımların ne ölçüde yerine ulaştığını endişeli ve emin olmak istiyor. Örneğin bu paranın Türkiyeli işçi veya bir örgüt adına gönderilmesi önerisi bu yüzden iyi karşılanmıyor. Şimdi bizim sınırlı denetimimizde sorun sağlıklı adreslerin bulunup verilmesi;

tutukluların ve ailelerinin adreslerinin özellikle yaz dönemi sonuna dek sağlanması ve maddi yardım yapılacakların tespiti. Bizim ilk saptamalarımıza göre ayda 10 000 TL sine kadar para hapishanelere isme gönderilebiliyor.

hapishanelerdeki durum, direniş haberleri, davalar hakkında bilgilendirme vb de adopsi hareketinin yaygınlaşması ve benimsenmesi açısından paralel yürüyecek bir çalışma olmalıdır. Avrupada bu çalışma için de yöntem olarak eibetteükeden ülkeye değışmekle beraber, yere birimler, mahalli örgütlenmelerden daha çabuk sonuç alınmaktadır.

.Miktarı ne olursa olsun temin edilen isim ve adresler ülkelerin olanakları ve buradaki etkinliklerimiz dikkate alınarak adopsi hedeflenerek dağıtılmalıdır.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VE TÜSTAV

TUTUKLU VE YARDIRMA MUHTAÇ AİLELERİN ÇOCUKLARINA YILBAŞI
HEDİYESİ GÖNDERME KAMPANIASI

Kampanyanın amacı: Tutukluların çocuklarına yönelik maddi yardım kampanyası, gerçekten de küçük yaşta annesiz, babasız büyümek zorunda kalan, sorgulara çekilen, annesi/babasını yıllar sonra hapisanelerde gören çocuklara yardımcı olmak, en önemlisi Avrupa ve Türkiye kamuoyunda cuntanın acımasız yüzünü teşhir etmek için kullanmak. Bu amaçla geniş bir kamuoyu yaratılabilir ve dayanışma hareketine yeni bir ivme kazandırılabilir. *Tutuklu* Kampanya aile çocuklarına yılbaşı hediyesi adı altında olmakla birlikte geniş tutulmalıdır. Hediye göndermede annesi veya babası tutuklu çocukların yanında, geçmişte tutuklanmış, bugün için serbest bırakılmış olan veya ailesinden biri göçmenlik veya başka koşullarda yaşayan, veya militan bir aile olup yaşam zorlukları çeken tüm aile çocuklarını hedeflemelidir.

Kampanyanın zamanlaması: Kampanyanın ön hazırlığı yaz ayları içinde yapılmalı, Eylül ayı ile birlikte kampanya açılmalı ve kampanya ile birlikte propoganda materyelleri dağıtılmalıdır. Gönderilecek hediye paketleri Aralık ayı başından itibaren postalanmaya başlanmalıdır.

Avrupa çapında işbirliği yapılabilecek ek kuruluşlar: kiliseler, Kızılhaç, kadın örgütleri, anti-faşist direniş örgütleri. (Her ülkede 2. Dünya savaşından kalma yardım örgütleri var) Sendikalar, UNICEF, Öğretmen örgütleri, uluslararası kadın örgütleri ve yerel birimler, çocuk yıllıyla ilişkin çocuklara yönelik örgütler, bürolar vb.

Kullanılacak propoganda malzemesi özellikle tutukluların çocuklarıyla görüş günlerinde hapisanelerde çekilmiş fotoğraflar, çocukların tutuklu anne babasına veya politik göçmenlikte-sürgündeki anne ve babasına yazdığı mektup veya şiirler, resimler ve bunlardan derlenmiş bir resimli bir broşür olabilir. Bunlar kampanya boyunca kitile iletişim araçları yoluyla da kullanılmalıdır. Bu konuda özel bir çaba gösterilmelidir.

Bu kampanyada kullanılacak propoganda malzemesi merkezi olarak *Komite* tarafından hazırlanacak ve bu kampanyayı yürütecek komite, girişim ve kişilere *iletilecektir*. Yurtdışında Avrupanın değişik ülkelerinde bu materyellerin çevirisi ve çoğaltılması, o ülkede bu kampanyanın yürütücülerince gerçekleştirilmelidir. Yurt içinde ve yurtdışında bu kampanyanın örgütlenmesine ve yürütümüne özellikle *bayan arkadaşlarımızın* aktif katılımı hedeflenmelidir.

Bu kampanyada hedeflenen çocukların ailelerinin isim ve adresleri olanaklar içerisinde süratle tespit edilmelidir. Bu tespitlerde çocukların özellikle yaş durumları ve cinsiyetleri de düşünülmalıdır. Saptanan isim ve adresler *Komite* ile iletilmelidir.

16 Temmuz 1984

TÜRKİYE DEMOKRASİ GÜÇLERİYLE

DAYANICILA KOMİTESİ-Paris

TÜRKİYE SÖZ